

Temeljem članka 17., stavak 1., podstavak 1. Zakona o sustavu civilne zaštite („Narodne novine“, br. 82/15, 118/18, 31/20, 20/21 i 114/22), članaka 43. i 84. Statuta Istarske županije („Službene novine Istarske županije“, br. 10/09, 4/13 i 16/16, 1/17, 2/17, 2/18, 30/18 - pročišćeni tekst, 10/20, 06/21, 20/22 - pročišćeni tekst), Skupština Istarske županije na sjednici održanoj dana 19. listopada 2023. godine, donosi

ZAKLJUČAK

o prihvatanju Smjernica za organizaciju i razvoj sustava civilne zaštite na području Istarske županije

1. Prihvataju se Smjernice za organizaciju i razvoj sustava civilne zaštite na području Istarske županije za razdoblje od 2024. do 2028. godine.
2. Akt iz točke 1. ovog Zaključka sastavni je dio istog.
3. Ovaj Zaključak stupa na snagu osmog dana od objave u „Službenim novinama Istarske županije“.

KLASA/CLASSE: 810-01/23-01/06
URBROJ/N.PROT: 2163-01/3-23-03
Pazin, 19. listopada 2023.

REPUBLIKA HRVATSKA
SKUPŠTINA ISTARSKE ŽUPANIJE

Predsjednica
Sandra Čakić Kuhar

Dostaviti:

1. Županu IŽ
2. Upravnom odjelu za održivi razvoj IŽ, ovdje
3. Vatrogasnoj zajednici IŽ, Služba civilne zaštite, Stoja 2, Pula
4. Objava, ovdje
5. Pismohrana, ovdje

**REPUBLIKA HRVATSKA
ISTARSKA ŽUPANIJA**

**SMJERNICE ZA ORGANIZACIJU I RAZVOJ SUSTAVA
CIVILNE ZAŠTITE NA PODRUČJU ISTARSKE ŽUPANIJE
ZA RAZDOBLJE OD 2024. DO 2028. GODINE**

Pula, rujan 2023.

Sadržaj

UVOD	3
1. PLANSKI DOKUMENTI	4
2. OPERATIVNE SNAGE SUSTAVA CIVILNE ZAŠTITE	6
3. PROVOĐENJE POJEDINIH MJERA CIVILNE ZAŠTITE	11
4. CIVILNA ZAŠTITA U PROSTORNOM PLANIRANJU ISTARSKE ŽUPANIJE	12
5. ZAŠTITA OKOLIŠA	12
6. EDUKACIJA STANOVNIŠTVA NA PODRUČJU CIVILNE ZAŠTITE	12
7. SURADNJA U DOMENI CIVILNE ZAŠTITE	13
8. FINANCIRANJE SUSTAVA CIVILNE ZAŠTITE	13
9. IZVRŠENJE ZADAĆA U SKLADU SA PROGRAMOM AKTIVNOSTI U PROVEDBI POSEBNIH MJERA ZAŠTITE OD POŽARA OD INTERESA ZA ISTARSKU ŽUPANIJU U RAZDOBLJU OD 2024. DO 2028. GODINE	14
10. ZAKLJUČAK	14

UVOD

Zakonom o sustavu civilne zaštite ("Narodne novine" br. 82/15, 118/18, 31/20, 20/21 i 114/22) određeno je da sustav civilne zaštite obuhvaća mjere i aktivnosti (preventivne, planske, organizacijske, operativne, nadzorne i financijske) kojima se uređuju prava i obveze sudionika, ustroj i djelovanje svih sustava civilne zaštite i način povezivanja institucionalnih i funkcionalnih resursa sudionika koji se međusobno nadopunjuju u jedinstvenu cjelinu radi smanjenja rizika od katastrofa, te zaštite i spašavanja građana, materijalnih i kulturnih dobara i okoliša na teritoriju Republike Hrvatske od posljedica prirodnih, tehničko-tehnoloških velikih nesreća i katastrofa, otklanjanja posljedica terorizma i ratnih razaranja.

Načela sustava civilne zaštite su opća načela (načelo humanosti i načelo zabrane diskriminacije), te načela operativnog djelovanja sustava civilne zaštite (načelo supsidijarnosti, načelo solidarnosti i načelo kontinuiteta djelovanja).

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave za potrebe pripravnosti i reagiranja kod velikih nesreća i katastrofa dužne su jačati i nadopunjavati spremnost postojećih operativnih snaga sustava civilne zaštite na njihovom području sukladno procjeni rizika od velikih nesreća i planu djelovanja civilne zaštite, a ako postojećim operativnim snagama ne mogu odgovoriti na posljedice utvrđene procjenom rizika, dužne su osnovati dodatne postrojbe civilne zaštite.

Brzo i učinkovito djelovanje operativnih snaga civilne zaštite u velikim nesrećama i katastrofama može spasiti mnoge živote, smanjiti socijalno-ekonomske, infrastrukturne i sigurnosne poremećaje i spriječiti naknadne nesreće koje mogu izazvati veće posljedice od utjecaja ugroze koja je već nastupila.

Sukladno razmjeru opasnosti, prijetnji i posljedica, velikih nesreća i katastrofa, te ugroženosti stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara i okoliša, utvrđenih Procjenom rizika od velikih nesreća za Istarske županiju, a u cilju zaštite i spašavanja ljudi, materijalnih dobara, te okoliša kao i ravnomyernog razvoja svih nositelja sustava civilne zaštite (stožer civilne zaštite, vatrogastvo, udruge građana od značaja za civilnu zaštitu, službe i pravne osobe koje se zaštitom i spašavanjem bave u okviru redovne djelatnosti), a koristeći polazišta i zaključke iz godišnje Analize sustava civilne zaštite na području Istarske županije u 2023. godini, donose se Smjernice za organizaciju i razvoj sustava civilne zaštite Istarske županije za razdoblje od 2024. do 2028. godine (u nastavku teksta: Smjernice).

Cilj Smjernica je osigurati postupnu i kontinuiranu izgradnju sustava civilne zaštite koji će osigurati visoku razinu spremnosti za provedbu zadaća zaštite i spašavanja stanovništva i materijalnih dobara na području Istarske županije u složenim uvjetima prirodnih ili drugih većih nesreća, odnosno katastrofa.

Smjernice se kratkoročno odnose na donošenje Procjene rizika od velikih nesreća i Plan djelovanja civilne zaštite kao temeljnih dokumenata za daljnje funkcioniranje samog sustava civilne zaštite, a dugoročno predstavlja kontinuirani proces provođenja aktivnosti kojima će se iz godine u godinu razvijati i usavršavati sustav civilne zaštite kako bi se postigao najviši standard potreban za provedbu zadaća svih operativnih snaga.

Ostvarivanje ciljeva i aktivnosti koje su predviđene ovim Smjericama podrazumijeva potrebu i nastavak izgradnje učinkovitog sustava civilne zaštite utemeljenog na realnoj Procjeni rizika od opasnosti, nastanka i posljedica katastrofa i velikih nesreća za područje istarske županije, ali uz maksimalno uvažavanje dostignutog stupnja opremljenosti i uvježbanosti trenutnih operativnih snaga, čime će se izbjeći dupliranje kapaciteta i osigurati racionalan pristup u trošenju proračunskog novca.

Temelj za izradu ovih Smjernica je Zakon o sustavu civilne zaštite (NN br. 82/15, 118/18, 31/20, 20/21, 114/22), kao i Pravilnik o nositeljima, sadržaju i postupcima izrade planskih dokumenata u Civilnoj zaštiti te načinu informiranja javnosti u postupku njihova donošenja (NN br. 66/2021.)

Ove Smjernice određuju razvoj sustava civilne zaštite u Istarske županije polazeći od činjenice da, uvažavajući princip supsidijarnosti, Civilna zaštita na razini područne (regionalne) samouprave predstavlja tzv. višu hijerarhijsku razinu u odnosu na lokalnu samoupravu kojima se neposredno ostvaruju potrebe građana između ostalog i one koje se odnose na Civilnu zaštitu, pa će se one specifično odnositi na Županijsku razinu uz istovremeno uvažavanje i razumijevanje dostignute razine i smjernice budućeg razvoja sustava CZ u našim gradovima i općinama.

Razvoj sustava civilne zaštite je kontinuirani i kreativni proces kojim će se sukcesivno razvijati i usavršavati sustav radi dosezanja najviših standarda potrebnih za provedbu zadaća zaštite i spašavanja i mjera civilne zaštite. Razumijevajući ovu činjenicu smjernicama želimo osigurati realizaciju nekoliko ključnih ciljeva:

- temeljem Procjene rizika od velikih nesreća za područje IŽ utvrditi prioritete preventivne mjere, dinamiku i način njihovog provođenja kao javne politike upravljanja rizicima i smanjivanja ranjivosti,
- definirati načina i uspostavu kapaciteta sustava CZ za primanje i postupanje po informacijama ranog upozoravanja, te jačanju svijesti za postupanje u velikim nesrećama,
- jačati kompetenciju operativnih snaga sustava CZ u IŽ sa težištem na postupanju prema ranjivim skupinama u slučaju velike nesreće ili katastrofe,
- i dalje razvijati sposobnosti i kapacitete operativnih snaga sustava CZ, odnosno operativnih kapaciteta od značaja za reagiranje u velikim nesrećama
- unaprijediti postupak planiranja i koordinacije uporabe kapaciteta u velikoj nesreći,
- planirati i osigurati financijska sredstva potrebna za ostvarenje prioriteta razvojnih ciljeva sustav CZ u narednom četverogodišnjem razdoblju.

Jedan od važnih čimbenika u daljnjem razvoju sustava CZ na području Istarske županije bit će usmjeren i na prilagodbu sustava CZ IŽ sve izraženijim klimatskim promjenama i njihovom utjecaju na razinu rizika i prijetnji društvenoj zajednici, a uvažavajući i odredbe Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. godine s pogledom do 2070., ali i analize sačinjene na razini Istarske županije.

Sukladno tome razvoj sustava civilne zaštite Istarske županije u razdoblju od 2024. do 2028. godine treba usmjeriti prema sljedećim aktivnostima:

1. PLANSKI DOKUMENTI

a) Procjena rizika

Istarska županija ima izrađenu Procjenu rizika od velikih nesreća i Plan djelovanja civilne zaštite u skladu s člankom 97. Zakona o sustavu civilne zaštite (NN br. 82/15, 118/18, 31/20, 20/21, 114/22) kao i važećim podzakonskim propisima navedenim u članku 93. Zakona o sustavu civilne zaštite.

Procjena rizika kao temeljni dokument neophodan za izradu Planskih dokumenata, a što znači osmišljeni, planski i odgovoran razvoj sposobnosti i kapaciteta sustava CZ, podložna je redovitim izmjenama, dopunama i usklađivanjima uzrokovanih cijelim nizom čimbenika važnih za život društvene zajednice. Uvažavajući ovu činjenicu, ali i stvarne potrebe upravo je ove 2023. godine izrađena nova Procjena rizika od velikih nesreća za područje Istarske županije.

Procjena je identificirala ukupno 11 prijetnji, odnosno rizika na području Istarske županije u narednom razdoblju i predstavlja ključni dokument u cjelokupnom razvoju sustava CZ na području naše Županije.

Naime, cilj je razvijati sustav CZ na način na koji ćemo najučinkovitije smanjiti razinu rizika i umanjiti prijetnje, ali i osposobiti, uvježbati i opremiti snage i kapacitete za uspješno djelovanje u slučaju velikih nesreća na našem području.

Stoga je i predmetna Procjena rezultat brojnih analiza, sinteza i zaključaka primjerenih metodologiji izrade, ali i analiza i zaključaka iskazanih u Procjenama rizika Gradova i Općina na području Istarske županije kao svojevrsne „niže“ hijerarhijske razine u sustavu CZ.

Treba naglasiti da su „Prostorni plan Istarske županije“ i „Županijska razvoja strategija“ sa pratećim dokumentima „Izvešće o stanju u prostoru“ i „Strategija utjecaja na okoliš“ iznimno važni ne samo u izradi kvalitetne Procjene rizika već i definiranja zadaća na smanjenju rizika i prijetnji.

Ovakvim pristupom ne samo da je zadovoljena zakonska procedura, već ovaj dokument ima i stvarnu uporabnu vrijednost.

b) Plan djelovanja

Istarska županija kao temeljni planski dokument ima izrađen Plan djelovanja civilne zaštite sa svim potrebnim prilogima čime se barem u ovom djelu osigurava brzo aktiviranje sustava civilne zaštite u slučaju velike nesreće kao i plansko i organizirano djelovanje. Plan je naravno utemeljen na Procjeni rizika, a sa istim su potom upoznati svi sudionici u provedbi sustava civilne zaštite (sa vrstom i kvantitetom prepoznatih rizika i s ulogom svakog pojedinog sudionika u njihovom otklanjanju).

Plan je donesen u rujnu 2019. godine, te će nakon usvajanja nove Procjena rizika zahtijevati određene izmjene, dopune i korekcije, a što će biti jedna od važnijih zadaća utvrđenih ovim Smjernicama razvoja već u prvoj godini realizacije.

Kako bi se osigurala provedba ove aktivnosti Župan Istarske županije je već 15. svibnja 2023. donio Odluku o izradi Plana djelovanja civilne zaštite Istarske županije.

c) Vanjski planovi

U ovom trenutku tijelo nadležno za poslove civilne zaštite Republike Hrvatske nije utvrdilo Istarskoj županiji obavezu izrade vanjskih planova ili pak ažuriranja nekoga od njih, a takva obaveza ne proizlazi ni iz Procjene rizika za područje IŽ. Obzirom da na području Istarske županije ne postoji obaveza izrade Vanjskog plana ista nije sadržana u ovim Smjernicama.

Eventualne promjene kod izrade ovih dokumenata utvrdit će se u slučaju potrebe Godišnjim planom razvoja sustava CZ.

d) Smjernice za organizaciju i razvoj sustava CZ, Godišnji plan razvoja sustava CZ i Godišnja analiza stanja sustava CZ,

Istarska županija kontinuirano i odgovorno pristupa izradi ovih planskih dokumenata. Upravo su ove Smjernice za organizaciju i razvoj sustava CZ za razdoblje od 2024 g. – do 2028 g. planski okvir razvoja sustava CZ Istarske županije kao područne (regionalne) samouprave u spomenutom razdoblju.

Godišnjim planovima razvoja sustava CZ Istarske županije osigurat će se operativna dinamika realizacija zadaća i ciljeva sadržanih u ovim smjernicama uključivo sa opremanjem, osposobljavanjem pa i financijskim pokazateljima.

Godišnja analiza stanja sustava CZ je iznimno važna u provedbi nadzora i eventualno potrebnih korekcija ispunjavanja obaveza iz Smjernica i Godišnjih planova razvoja sustava CZ na području IŽ stoga će se isti donositi na godišnjoj razini, a kako bi se osigurao kontinuiran razvoj sustava CZ.

e) Ostali planski i drugi dokumenti

Treba istaknuti da pored ovih dokumenata Istarska županija u području CZ donosi i cijeli niz ostalih planskih i drugih dokumenata i akata, a koji su važni za razvoj i funkcioniranje sustava CZ pa je tako:

- Skupština Istarske županije 17. prosinca 2018. godine, a nakon prethodne suglasnosti nadležnog tijela donijela Odluku o određivanju Pravnih osoba od interesa za sustav CZ Istarske županije čime je za 16 subjekata (14 pravnih osoba i 2 udruge građana) utvrđen status pravne osobe od interesa za sustav CZ Istarske županije kao tijela područne (regionalne) samouprave (dodatno su 363 pravne osobe od posebnog interesa za CZ određene u gradovima i općinama). Odluka je na snazi, ali će se po usvajanju nove Procjene rizika i u postupku izrade novog Plana djelovanja CZ Istarske županije morati donijeti nova Odluka usklađena sa zahtjevima iskazanim u procjeni rizika i potrebama novog Plana djelovanja. Ovu zadaću treba izvršiti već u 2024. godini, dakle prvoj godini realizacije ovih Smjernica.
- Župan 6. srpnja 2021. donio i Odluku o osnivanju Stožera CZ Istarske županije i imenovanju članova stožera. Stožer se imenuje nakon svakih lokalnih izboran u roku 30 dana od stupanja na dužnost novog izvršnog tijela pa je okvirni rok provedbe ove zadaće 2025. godina,
- također važno naglasiti i da je Župan donio Plan vježbi CZ za 2024. godinu.

2. OPERATIVNE SNAGE SUSTAVA CIVILNE ZAŠTITE

Mjere i aktivnosti u sustavu civilne zaštite provode operativne snage sustava civilne zaštite na području Istarske županije

1. Stožer civilne zaštite Istarske županije
2. Operativne snage vatrogastva (temeljna operativna snaga)
3. Društvo Crvenog križa Istarske županije (temeljna operativna snaga)
4. Hrvatska gorska služba spašavanja-Stanica Istra (temeljna operativna snaga)
5. Udruge
6. Koordinator na lokaciji
7. Pravne osobe u sustavu civilne zaštite
8. Ostale službe i pravne osobe koje se bave civilnom zaštitom

Cilj je osigurati adekvatnu veličinu operativnih snaga koje će na temelju svoje jačine, osposobljenosti i uvježbanosti, osobne i skupne opremljenosti, pravilnog i nedvosmislenog sustava upravljanja, zapovijedanja i nadzora moći učinkovito suprotstaviti ugrozi, preventivno djelovati na nastajanje nesreće, ako je ona neizbježna svesti njezine učinke i posljedice na najmanju moguću mjeru i što prije osigurati uvjete za nastavak normalnog života i rada.

2.1. STOŽER CIVILNE ZAŠTITE ISTARSKE ŽUPANIJE

Stožer civilne zaštite je stručno, operativno i koordinativno tijelo za provođenje mjera i aktivnosti civilne zaštite u velikim nesrećama i katastrofama.

Stožer civilne zaštite obavlja zadaće koje se odnose na prikupljanje i obradu informacija ranog upozoravanja o mogućnosti nastanka velike nesreće i katastrofe, razvija plan djelovanja sustava civilne zaštite na svom području, upravlja reagiranjem sustava civilne zaštite, obavlja poslove informiranja javnosti i predlaže donošenje odluke o prestanku provođenja mjera i aktivnosti u sustavu civilne zaštite.

Radom Stožera civilne zaštite Istarske županije rukovodi načelnik stožera, a kada se proglasi velika nesreća, rukovođenje preuzima župan Istarske županije.

Stožer je ustrojen Odlukom Župana Istarske županije 16. srpnja 2021. Od ukupno 16 članova Stožera CZ 14 njih je završilo osposobljavanje za rad u Stožeru CZ.

Da bi Stožer uspješno obavljao svoje zadaće u sustav civilne zaštite potrebno je u razdoblju 2024. – 2028. godine provesti sljedeće mjere i aktivnosti:

- nastaviti s kontinuiranim osposobljavanjem članova Stožera kao stručnog tijela župana, u cilju njihovog osposobljavanja za provođenje mjera zaštite i spašavanja stanovništva i imovine u slučaju nastanka prirodnih ili tehničko- tehnoloških nesreća, odnosno u slučaju nastanka akcidenta s opasnim tvarima koje mogu nastati u proizvodnji, prijevozu, skladištenju i korištenju opasnih tvari, a članove koji nisu završili propisano osposobljavanje uputiti na izobrazbu 2024. godine,
- održati sjednice stožera civilne zaštite najmanje jedanput godišnje, a po potrebi i više, kako bi se pravodobno izvršile pripreme za moguće ugroze, odnosno izvršile sve predviđene zadaće zakonom
- potrebno je provoditi aktivnosti na jačanju značaja sustava civilne zaštite kroz organiziranje zajedničke simulacijske i stožerne vježbe svih operativnih snaga Istarske županije te sudjelovanje članova Stožera na vježbama drugih organizacija,
- nastaviti proces materijalno-tehničkog opremanja Stožera;
- aplicirati u programima za prekograničnu suradnju Europske unije i osigurati sredstva za daljnju izgradnju sustava civilne zaštite;
- osigurati potrebne tehničke, programske i prostorne uvjete za rad Stožera;
- uskladiti ustroj i ljudske potencijale potrebne za učinkovito provođenje zakonom utvrđenih zadaća.

2.2. OPERATIVNE SNAGE VATROGASTVA

Operativne snage vatrogastva temeljna su operativna snaga sustava civilne zaštite koje djeluju u sustavu civilne zaštite u skladu s odredbama posebnih propisa kojima se uređuje područje vatrogastva, Zakona o zaštiti od požara ("Narodne novine", broj 92/10, 114/22) i Zakona o vatrogastvu ("Narodne novine", broj 125/19 i 114/22) sa pripadajućim pravilnicima.

Procjenom ugroženosti od požara i tehnoloških eksplozija, te Planom zaštite od požara u kojoj su razrađeni resursi, postupanja i obaveze u sustavu zaštite od požara za područje županije, prikazan je stvarni broj, veličina, smještaj i ustroj vatrogasnih postrojbi, odnosno dobrovoljnih vatrogasnih društava, te njihova područja djelovanja i odgovornosti sukladno Pravilniku o planu zaštite od požara ("Narodne novine", broj 51/12).

Pravilnikom o minimumu tehničkih sredstava i opreme propisan je minimum tehničke opreme i sredstava potreban da bi vatrogasne postrojbe mogle obavljati vatrogasnu djelatnost sukladno odredbama Zakona o vatrogastvu.

Vatrogasnom djelatnošću razumijeva se i osposobljavanje vatrogasaca, te njihovo sudjelovanje u vježbama, natjecanjima i sl. kao i redovito obavljanje liječničkih pregleda sukladno posebnim propisima.

Posebnu pažnju treba posvetiti radu sa vatrogasnom mladeži kao mogućim budućim vatrogascima, ali se ne smije zanemariti ni edukacija građana posebno poljoprivrednika u vezi spaljivanja biljnog otpada zbog mogućnosti izbijanja požara na otvorenim prostorima, ali i štetnosti na okoliš. Potrebno je osvijestiti, upoznati javnost i provoditi preventivne aktivnosti u svrhu povećanja sigurnosti i smanjiti opasnost (ili rizike) od nastanka požara.

U razdoblju od 2024. do 2028. godine potrebno je prema Pravilniku o programu osposobljavanja i usavršavanja vatrogasnih kadrova ("Narodne novine", broj 61/94), kao i prema članku 28., st. 2. Zakona o vatrogastvu, provoditi različite oblike osposobljavanja vatrogasaca (profesionalnih i dobrovoljnih).

Sukladno Zakonu o zaštiti od požara („Narodne novine“, broj 92/10 i 114/22) u razmatranom razdoblju potrebno je:

- donijeti Godišnje provedbene planove unapređenja zaštite od požara,
- izraditi Izvješće o stanju zaštite od požara na svom području i stanju provedbe godišnjeg provedbenog plana unapređenja zaštite od požara,
- donijeti Plan motriteljsko-dojavne službe za vrijeme povećane požarne opasnosti otvorenog prostora,
- usklađivati Plan zaštite od požara najmanje jednom godišnje s novonastalim uvjetima,
- održavati protupožarne vježbe Prema čl. 17. Zakona u cilju održavanja i provjere provedbe preventivnih mjera zaštite od požara, na način i u vremenu koje odredi ministar.

2.3. DRUŠTVO CRVENOG KRIŽA ISTARSKE ŽUPANIJE

Operativne snage Hrvatskog Crvenog križa koje djeluju na području Republike Hrvatske kao neprofitna pravna osoba, temeljna su operativna snaga sustava civilne zaštite u velikim nesrećama i katastrofama i izvršavaju obveze u sustavu civilne zaštite, sukladno posebnim propisima kojima se uređuje područje djelovanja Hrvatskog Crvenog križa i planovima donesenih na temelju posebnog propisa kojim se uređuje područje djelovanja Hrvatskog Crvenog križa, odredbama ovog Zakona i Državnom planu djelovanja civilne zaštite, kao i planovima civilne zaštite Istarske županije

Osim navedenog društvo Crvenog križa istarske županije traži, prima i raspoređuje humanitarnu pomoć za potrebe na području svog djelovanja, obučava i oprema ekipe za izvršavanje zadaća u slučaju velikih prirodnih, ekoloških i drugih nesreća s posljedicama masovnih stradanja i epidemija.

DCK Istarske županije strukturirano je i razvijeno društvo, sa sekcijama i radnim skupinama u brojnim područjima:

- pružanje prve pomoći, zaštiti zdravlja i dobrovoljno davanje krvi,
- traženje osoba u katastrofama,
- posebne pripreme radi odgovora na velike nesreće i katastrofe,
- spašavanje života na vodi,
- rad s mladeži,
- savjetovanje za problematiku ovisnosti, humanitarno-socijalni programi i drugi sadržaji.

DCK Istarske županije će u idućem razdoblju izvršiti sljedeće:

- nastaviti edukaciju interventnog tima za djelovanje u katastrofama,
- temeljem nove Procjene rizika i Plana djelovanja sačiniti analizu sposobnosti vlastitih snaga i resursa za djelovanje u slučaju velikih nesreća,
- osposobljavanje, opremanje i razvoj interventnog tima DCK IŽ težišno usmjeriti na zadaće i Plana djelovanja CZ Istarske županije
- edukaciju i realistički prikaz pružanja prve pomoći za učenike osnovne i srednje škole,
- osposobljavanje za pružanje prve pomoći pripadnicima snaga civilne zaštite,
- osposobljavanje za pružanje prve pomoći pripadnicima udruga građana,
- nastaviti sa poticanjem i sufinanciranjem rada i daljnjeg razvoja.

Istarska županija nastavit će sa financiranjem DCK Istarske županije sukladno važećim propisima.

2.4. HRVATSKA GORSKA SLUŽBA SPAŠAVANJA – STANICA ISTRA

Operativne snage Hrvatske gorske službe spašavanja koje djeluju na području Republike Hrvatske kao neprofitna pravna osoba, temeljna su operativna snaga sustava civilne zaštite u velikim nesrećama i katastrofama i izvršavaju obveze u sustavu civilne zaštite sukladno posebnim propisima kojima se uređuje područje djelovanja HGSS.

Operativne snage Hrvatske gorske službe spašavanja izvršavaju obveze u sustavu civilne zaštite sukladno Zakonu o sustavu civilne zaštite NN br. 82/15, 118/18, 31/20, 20/21, 114/22), kao i planovima djelovanja civilne zaštite.

Hrvatska gorska služba spašavanja - Stanica Istra organizira, unapređuje i obavlja djelatnosti spašavanja i zaštite ljudskih života u planinama, na svim drugim nepristupačnim područjima kao i svim izvanrednim okolnostima.

Istarska županija nastavit će sa su financiranjem Hrvatske gorske službe spašavanja - Stanica Istra sukladno važećim propisima.

2.5. UDRUGE

Udruge koje nemaju javne ovlasti, a od interesa su za sustav civilne zaštite (npr. kinološke djelatnosti, podvodne djelatnosti, radio komunikacijske, zrakoplovne i druge tehničke djelatnosti), pričuvni su dio operativnih snaga sustava civilne zaštite koji je osposobljen za provođenje pojedinih mjera i aktivnosti sustava civilne zaštite. Svojim sposobnostima nadopunjuju sposobnosti temeljnih operativnih snaga, te se uključuju u provođenje mjera i aktivnosti sustava civilne zaštite sukladno Zakonu o sustavu civilne zaštite (NN br. 82/15, 118/18, 31/20, 20/21, 114/22), kao i planovima djelovanja civilne zaštite istarske županije.

Istarska županija će međusobne odnose s udrugama, posebno s onima od interesa za CZ IŽ regulirati sporazumima kojima se utvrđuju zadaće udruga u sustavu civilne zaštite, uvjeti pod kojim se udruge uključuju u aktivnosti sustava civilne zaštite, te financijska sredstva (donacije) namijenjena jačanju sposobnosti udruga za provođenje mjera i aktivnosti u sustavu civilne zaštite u velikim nesrećama i katastrofama.

Potrebno je nastaviti sa poticanjem daljnjeg razvoja udruga građana koje se zaštitom i spašavanjem bave kao svojom redovitom djelatnošću kroz osiguranje financijskih sredstava u proračunu potrebnih za nabavu opreme i sredstava kao i osposobljavanje pripadnika, kao temeljnom pretpostavkom za njihovo učinkovito reagiranje u slučaju nastanka prirodne ili tehničko-tehnološke nesreće.

2.6. KOORDINATORI NA LOKACIJI

Koordinator na lokaciji procjenjuje nastalu situaciju i njezine posljedice na terenu, te u suradnji s nadležnim stožerom civilne zaštite usklađuje djelovanje operativnih snaga sustava civilne zaštite.

Koordinatora na lokaciji, sukladno specifičnostima izvanrednog događaja, određuje načelnik stožera civilne zaštite iz redova operativnih snaga sustava civilne zaštite.

2.7. PRAVNE OSOBE U SUSTAVU CIVILNE ZAŠTITE ISTARSKE ŽUPANIJE

Pravne osobe koje se zaštitom i spašavanjem bave u okviru redovne djelatnosti uz temeljne operativne snage predstavljaju okosnicu sustava zaštite i spašavanja na području županije. Imaju obvezu uključivanja u sustav civilne zaštite kroz redovnu djelatnost, posebno u slučajevima angažiranja prema Planu djelovanja civilne zaštite na području županije. Utvrđeni su i načini dogradnje i jačanja dijela njihovih sposobnosti koji su posebno značajni za sustav civilne zaštite.

Odlukom o određivanju pravnih osoba od interesa za sustav civilne zaštite na području Istarske županije, definirane su pravne osobe koje bi sudjelovale u provođenju pojedinih mjera zaštite i spašavanja, a s ciljem priprema i sudjelovanja u otklanjanju posljedica katastrofa i velikih nesreća.

Pravne osobe koje obavljaju poslove zaštite i spašavanja kao redovnu djelatnost, djeluju sukladno svojim operativnim planovima i Planu djelovanja civilne zaštite za područje županije. S pravnim osobama od interesa za zaštitu i spašavanje potpisati će se Ugovor o suradnji u slučaju katastrofa i velikih nesreća koji ne zahtijeva od pravnih osoba izdvajanje posebnih materijalnih sredstava izvan redovnog poslovanja, ali se aktivira u slučaju katastrofa i velikih nesreća, a naročito se definiraju potrebni ljudski resursi, materijalna sredstva, strojevi i oprema, kao i vrijeme i način njihovog aktiviranja i angažiranja u provedbi zadaća civilne zaštite na području županije.

Nakon donošenja Procjene rizika na prijedlog Župana sukladno članku 17. Zakona o sustavu civilne zaštite (NN br. 82/15, 118/18, 31/20, 20/21, 114/22) redefinirat će se i uskladit stvarne potrebe i utvrdit pravne osobe od interesa za sustav civilne zaštite Istarske županije neophodne za obnašanje zadaća u sastavu CZ u slučaju velikih nesreća.

Prilikom donošenja Odluke o određivanju pravnih osoba od interesa za CZ treba krenuti od činjenice kako smo se kao županija opredijelili kako nećemo razvijati postrojbe CZ već ćemo te kapacitete potražiti upravo u ovoj kategoriji operativnih snaga.

Pravne osobe od interesa za civilnu zaštitu su pokrenule proces ili su sukladno Planu djelovanja civilne zaštite izradile svoje Operativne planove za djelovanje u zadaćama civilne zaštite. Nakon Izrade i usvajanja novog Plana djelovanja pravne osobe od interesa za CZ Istarske županije dužne su uskladiti i svoje Operativne planove sa Planom djelovanja CZ Istarske županije.

Pravne osobe i njihove predstavnike treba neizostavno uključivati u vježbe unutar sustava CZ.

3. PROVOĐENJE POJEDINIH MJERA CIVILNE ZAŠTITE

3.1. SKLANJANJE

Da bi se posljedice ugrožavanja ljudi, materijalnih dobara i okoliša smanjile na najmanju moguću mjeru, potrebno je uspostaviti optimalan odgovor na ugrožavanja sa stanovišta prostornog planiranja, uređenja, organizacije, razvoja i izgradnje prostora, te je neophodno i mjere civilne zaštite postaviti integralno, u svim vrstama sudjelovanja županije u prostornom planiranju.

3.2. RANO UPOZORAVANJE

Od 05. kolovoza 2023. uveden je sustav ranog upozoravanja stanovništva te bi u 2024. godini trebalo provesti osposobljavanje izvršnih tijela JLP(R)S, ali i odgovornih osoba u pravnim osobama sa ciljem izvršavanja njihovih obaveza unutar propisanog načina aktiviranja sustava ranog upozoravanja.

3.3. UZBUNJIVANJE

Uzbunjivanje stanovništva i informiranje o vrsti i razmjerima ugroze u nadležnosti je Ravnateljstva civilne zaštite koje postupaju sukladno Pravilniku o uzbunjivanju stanovništva. Iako gradovi nemaju obaveze u razvijanju ovog sustava, potrebno je osigurati informiranost o stanju sustava za uzbunjivanje na području županije

Informacija o stanju sustava za javno uzbunjivanje sadržava ažurirane podatke o:

- stupnju tehničke opremljenosti sustava na cijelom području županije,
- kritična mjesta gdje sustav uzbunjivanja nije u funkciji ili je u stanju koji ne omogućava pravovremeno upozoravanje stanovništva,
- obavijest o planiranim ulaganjima u sustav u narednom razdoblju.

Sukladno članku 39. Zakona o sustavu civilne zaštite (NN br. 82/15, 118/18, 31/20, 20/21, 114/22), vlasnici i korisnici objekata u kojima se okuplja ili istodobno boravi više od 250 ljudi, te odgojne, obrazovne, zdravstvene i druge ustanove, prometni terminali, sportske dvorane, stadioni, trgovački centri, hoteli, autokampovi, proizvodni prostori i slično, u kojima se zbog buke ili akustične izolacije ne može osigurati dovoljna čujnost sustava za javno uzbunjivanje, dužni su:

- uspostaviti i održavati odgovarajući sustav uzbunjivanja građana,
- uspostaviti sustav unutarnjeg uzbunjivanja i prijem priopćenja ŽC 112 Pazin o vrsti opasnosti i mjerama zaštite,
- pravne osobe koje skladište ili u procesu proizvodnje koriste opasne tvari, a nastanak nesreće može prouzročiti „domino efekt“ dužni su instalirati sustav javnog uzbunjivanja, te isti povezati sa Županijskim centrom 112.

Temeljem dosadašnjih analiza potrebno je već tijekom 2024. godine provesti osposobljavanje izvršnih tijela JLP(R)S, ali i odgovornih osoba u pravnim osobama sa ciljem izvršavanja njihovih obaveza unutar propisanog načina aktiviranja sustava javnog uzbunjivanja.

4. CIVILNA ZAŠTITA U PROSTORNOM PLANIRANJU ISTARSKE ŽUPANIJE

Zakon o sustavu civilne zaštite u svom čl. 3. toč. 34. vrlo jasno navodi kako zahtjevi sustava civilne zaštite u području prostornog uređenja znače preventivnu aktivnost i mjere koje moraju sadržavati dokumenti prostornog uređenja JLP(R)S.

Brojni praktični primjeri pokazuju kako je zakonodavac bio u pravu kada je Zakonom propisao i normativno povezo prostorno planiranje sa zahtjevima i mjerama civilne zaštite za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća.

Analiza Prostornih planova u Istarskoj županiji pokazuje da su "Mjere zaštite od prirodnih i drugih nesreća" sastavni dio svih PPU, ali UPU kao planova nižeg reda u svim našim gradovima i općinama. Prostornim planom Istarske županije također je propisan cijeli niz mjera zaštite od prirodnih i drugih nesreća. Ovim se odredbama propisuje protupotresno projektiranje, zaštita građevina od klizišta, mjere zaštite od olujnog nevremena, zimskih uvjeta, utjecaja opasnih tvari dr.

Ovakvim se pristupom direktno utječe na sprječavanje mogućnosti nastanka, ali i smanjenje mogućih posljedica velike nesreće, te ga kao primjer dobre prakse treba zadržati, pa i unaprijediti u razdoblju 2024. do 2028.

5. ZAŠTITA OKOLIŠA

Zakon o zaštiti okoliša (NN 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18), Strategija održivog razvitka i Plan zaštite okoliša dale su odrednice i usmjerenja za dugoročno upravljanje okolišem u skladu s ukupnim gospodarskim, društvenim i kulturnim razvojem, kao i osnove za usklađivanje gospodarskih, tehničkih, znanstvenih, obrazovnih, organizacijskih i drugih mjera s ciljem zaštite okoliša.

Sukladno Uredbi o sprečavanju velikih nesreća koje uključuju opasne tvari ("Narodne novine", broj 44/14, 31/17 i 45/17), utvrđena je obveza izvješćivanja gospodarskih subjekata o činjenici proizvodnje, skladištenja, prerade, rukovanja, prijevoza i skupljanja opasnih tvari. Zavod za zaštitu okoliša i prirode Republike Hrvatske formirao je Registar postrojenja u kojima su prisutne opasne tvari iz kojega će bit vidljivi gospodarski subjekti na prostoru Istarske županije koji proizvode, skladište, prerađuju, rukuju, prijevoze ili skupljaju opasne tvari.

Pravne osobe koje posjeduju ili u procesu proizvodnje koriste opasne tvari dužne su izraditi svoje operativne Planove, a podatke o količinama opasnih tvari dostaviti JLS na čijem se području nalazi postrojenje.

Istarska županija u sklopu izrade Plana razvoja provodi stratešku procjenu utjecaja na okoliš, a rezultati studije i zaključci trebali bi se implementirati u gotovo sve segmente daljnjeg razvoj sustava CZ.

6. EDUKACIJA STANOVNIŠTVA NA PODRUČJU CIVILNE ZAŠTITE

Nesreća bilo kojeg oblika i obujma rijetko koga ostavlja ravnodušnim. Ljudi u takvim situacijama različito reaguju, pojedini su skloni panici, neki traže pomoć, većina ne zna kako pravilno reagirati, što ponekad može imati kobne posljedice.

U pravcu postizanja pravilnog postupanja i smanjenja štete potrebno je konstantno educirati stanovništvo na slijedeći način:

- informiranja građana, školske populacije i mladeži kroz školske ustanove i rad mjesnih

- odbora i drugih institucija,
- provođenje informiranja građana putem sredstava javnog informiranja,
- prema postojećem kalendaru obilježavanje svih datuma od značaja za zaštitu i spašavanje,
- prezentacije rada redovnih snaga civilne zaštite širokom krugu mladeži svih uzrasta i sa pokaznim vježbama,
- uvrštavanjem na web stranicu županije informacije o sustavu civilne zaštite, korisnih za informiranje građana o načinu ponašanja u kriznim situacijama, kao i sve ostale informacije koje će doprinijeti osjećaju sigurnosti građana u funkcioniranje cjelokupnog sustava civilne zaštite.

Dan Civilne zaštite, Dan vatrogastva i Mjesec zaštite od požara, Međunarodni dan Crvenog križa, Dan broja 112, Dan planeta Zemlje, Dan voda i drugi datumi moraju biti u funkciji edukacije stanovništva i mladeži, a što znači da ove datume trebamo iskoristiti za prezentaciju rada i dostignuća sudionika civilne zaštite.

Nadležno tijelo za CZ u RH priprema odgovarajući program osposobljavanja građana iz područja Civilne zaštite. Organizator edukacije bi trebale biti JLS na svom području stoga je dobro da već u 2024. godini kao županijska razina aktivno sudjelujemo u potpori ove aktivnosti.

7. SURADNJA U DOMENI CIVILNE ZAŠTITE

Suradnja na polju civilne zaštite ima za cilj razmjenu iskustava, podataka, znanja i vještina sa odgovarajućim institucijama civilne zaštite.

Suradnja svih sudionika sustava civilne zaštite na području županije je iznimno dobra, a u razdoblju 2024.- 2028. suradnju će se još nastojati unaprijediti kroz poduzimanje zajedničkih napora za dodatnu edukaciju članstva različitih sudionika CZ, unaprjeđenje horizontalne suradnje unutar JLS, ali i vertikalne suradnje na razini Županija – JLS u cilju što kvalitetnijeg i racionalnijeg planiranja, a po potrebi i korištenja snaga i resursa

Obzirom da nesreće ne poznaju granice nastojat će se održati i unaprijediti već do sada ostvarena suradnja sa Civilnom zaštitom Kopra i Postojne (Slovenije), te Italije.

8. FINANCIRANJE SUSTAVA CIVILNE ZAŠTITE

Kroz financiranje sustava civilne zaštite potrebno je postići racionalno, funkcionalno i učinkovito djelovanje sustava civilne zaštite.

Sukladno Zakonu o sustavu civilne zaštite (NN br. 82/15, 118/18, 31/20, 20/21, 114/22) potrebno je utvrditi izvore i način financiranja sustava civilne zaštite). U Proračun županije je potrebno ugraditi sredstva za financiranje sustava civilne zaštite imajući u vidu odredbe Zakona o sustavu civilne zaštite i odredbi posebnih propisa:

Potrebno je osigurati financijska sredstva za:

- rad Stožera civilne zaštite,
- postrojbe vatrogastva, imajući u vidu odredbe Zakona o vatrogastvu,
- DCK IŽ,
- HGSS stanica Istra
- pravne osobe od interesa za CZ – eventualni troškovi troškovi po sporazumu ,
- ostalih udruga od interesa za civilnu zaštitu,
- unaprjeđenje sustava civilne zaštite (edukacija, promidžba, vježbe),
- naknade za privremeno oduzete pokretne radi provođenja mjera civilne zaštite

9. IZVRŠENJE ZADAĆA U SKLADU SA PROGRAMOM AKTIVNOSTI U PROVEDBI POSEBNIH MJERA ZAŠTITE OD POŽARA OD INTERESA ZA ISTARSKU ŽUPANIJU U RAZDOBLJU OD 2024. DO 2028. GODINE

Cilj: stalno unapređenje protupožarne zaštite šuma i otvorenih prostora.

Programom aktivnosti utvrđuju se konkretni zadaci na kojima su se predstavnička tijela županija, gradova, općina pojedina ministarstva, državne upravne organizacije, javna poduzeća ustanove dužna posebno angažirati tijekom godine u cilju preventivne aktivnosti i uspostavljanja učinkovite organizacije u sustavu zaštite od požara, osobito zaštite od šumskih i drugih požara otvorenih prostora.

Program aktivnosti u provedbi posebnih mjera zaštite od požara od interesa za Istarsku županiju u periodu od 2024. do 2028. godine predviđa se razrada prema zadaćama koje će definirati Vlada Republike Hrvatske.

10. ZAKLJUČAK

Jedino razvijen i usklađen sustav civilne zaštite u mogućnosti je odgovoriti na raznolike prijetnje i ugroze koje se mogu javiti i ugroziti živote građana i uništiti stečena materijalna dobra, te prekinuti funkcioniranje društvene zajednice na određeno vrijeme.

Dobra povezanost svih subjekata civilne zaštite doprinosi njegovoj učinkovitosti na može bitnom otklanjanju posljedica i ranjavanja od neke od ugroza, nesreća ili katastrofa, ali i doprinosi racionalnom trošenju financijskih sredstava iz proračuna.

Slijedeći ove Smjernice u aktivnostima i rokovima izvršavanja očekuje se da će Istarska županija na kraju planiranog razdoblja imati:

- završene sve aktivnosti oko izrade novih planskih dokumenata uključivo sa dokumentima i pravnih osoba od interesa za sustav CZ IŽ,
- educirane sudionike strukture upravljanja, zapovijedanja i izvršenja,
- educirane i uvježbane pripadnike temeljnih operativnih snaga, ali i ostalih operativnih snaga sustava CZ,
- višu razinu opremljenosti i bolji kapacitet sustava CZ IŽ, težišno za pružanje pomoći nižoj hijerarhijskoj razini u slučaju velike nesreće ili katastrofe
- višu razinu informiranosti građana o sustavu civilne zaštite, a samim time i veće povjerenje u sustav.

Godišnjim analizama stanja sustava CZ i Godišnjim planovima razvoja operativno će se usmjeravati aktivnosti na realizaciji ovih smjernica i izgradnje sustava kojim se osigurava ostvarenje ciljeva sadržanih u uvodnom dijelu ovih smjernica.